

ගී ද මෝපසං (1850 - 1893)

ගී ද මෝපසං 1850 අගෝස්තු මස 5 වන දා ප්‍රංසයේ දී උපත ලැබී ය. විවිධ ප්‍රදේශවල පැවති සාහිත්‍ය සභාවලට සහභාගි වෙමින් ඔහු සිය සාහිත්‍ය ජීවිතය ගොඩනගා ගත්තේ ය. පසු කාලීන ව ඔහු ලොව කෙටිකතාකරුවන් අතර ප්‍රබල නිර්මාණකරුවකු බවට පත් විය.

ඔහු විසින් රචනා කරන ලද නවකතා 9ක් පමණ වන අතර කෙටිකතා 300ක් පමණ රචනා කොට ඇති බව කියැවේ. මේ පාඩමෙහි එන, මෝපසං ලියූ 'දියමන්ති මාලය' පාඨක විචාර සම්භාවනාවට පත් වූ උසස් ගණයේ කෙටිකතාවකි. එය සිංහලයට පරිවර්තනය කොට ඇත්තේ කේ. ජී. කරුණාතිලකයන් විසිනි.

ඇ වූ කලී, දෛවයට සිදු වන ඇතැම් වැරදීම් නිසා දෝ ලිපිකරු පවුල්වල උපත ලබන ඒ සුන්දර රූමත් කාන්තාවන්ගෙන් එකියක් වූවා ය. ඇය වෙනුවෙන් වෙන් කරන ලද දායාදයක් නො වී ය. එමෙන් ම ධනවත්, උසස් පිරිමියකු විසින් දූත හැඳින ගනු ලැබ, ආලය කරනු ලැබ, විවාහ කර ගනු ලැබීමේ බලාපොරොත්තුවක් හෝ හැකි කමක් ද ඇය වෙත නොවූයේ ය. එහෙයින් ඇය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ සුළු ලිපිකරුවකුට තමා විවාහ කර දීමට ඉඩ හැරියා ය.

හැඩ වැඩ ඇති ව ඇදීමට පැලඳීමට හැකිකමක් නොතිබුණ හෙයින් ඇ වාම් ව ඇන්ද ය. වාම් ව පැලැන්දා ය; අනෙක් රූචි-අරූචිකම් ද බැරිකම කරණ කොට ගෙන සරල අන්දමින් පවත්වා ගත්තා ය. එහෙත් ඇය සිතින් ජීවත් වූයේ තමාට තරම් නොවන පහත් විවාහයකට මැදිහත් වූ එකියක මෙන් අසන්තෝෂයෙනි. කුමක් නිසා ද යත හොත්: ස්ත්‍රීන්ට කුලයක් හෝ පන්තියක් නොමැති බැවිනි; ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධයෙන් කුලය හා පන්තිය වෙනුවට ක්‍රියා කරන්නේ ඔවුන් ගේ රූ සපුව, භාවභාව ලීලා හා ලලිත කාන්තා ගති ගුණ වන හෙයිනි. ඔවුන් සතු සහජ සුකෝමලත්වයත්, ඉවෙන් මෙන් ඔවුන් තුළ පහළ වන සිත් සතන් ඇද ගැනීමේ සමත් ප්‍රිය මනාප භාවයත්, අල්ලාප සල්ලාපයෙහි වතුරතාවත් උසස් බවේ එක ම ලක්ෂණය වෙයි. එ මෙන් ම, ඒවා නිසා ම මුඩුක්කුවේ වසන තරුණියන් ඉතා ම උසස් ආර්යාවන් යන දෙදෙනා ම එක හා සමාන තත්ත්වයකට පත් වෙති.

තමා ඉපදී ඇත්තේ සියලු ම සැප සම්පත් හා සුඛ විහරණ ආස්වාදනය කිරීමට ය යන හැඟීම නිසා ඇ නිරන්තරයෙන් දුක් වේදනාවලට භාජනය වූවා ය. නිවෙසේ දිළිඳු අසරණකමින්, එහි බිත්තිවල කාලකණ්ණි දුක් බර පෙනුමෙන්, දිරා ගිය පුටුවලින් හා අවලස්සන දොර ජනෙල් රෙදිවලින් බලවත් සේ සිත් තැවුලට පත් ඇ මනස්තාපයෙනුත් පශ්චාත්තාපයෙනුත් කාලය ගත කළා ය. ඇයගේ සමාජ තත්ත්වයේ සිටි අනෙක් ස්ත්‍රියකට කිසි ම අමුතු ශෝකයක් හෝ අමුතු දොම්නසක් ඇති නොවන මේ සියලු ම දේවලින් ඇ කනස්සල්ලටත් කනගාටුවටත් පත් වූවා ය. ඇයගේ කුඩා නිවෙසේ වැඩපළ කර දීමට පැමිණි මෙහෙකාර දූරිය දැකීමෙන් ඇගේ සිත දොම්නස් සහගත කටුක සිතිවිලි රාශියකින් පිරී ඉතිරි ගියේ ය. පෙර දිග මහාර්ඝ තිරරෙදිවලින් අලංකාර කරන ලද, උස් ලෝකඩ පහන් රැක්වලින් ඒකාලෝක කරන ලද, ගිනි උදුනේ සුව පහස් දනවන උණුසුම කරණ කොට ගෙන විශාල අත් පුටුවල වැතිර නිදිබර ව සිටින, සරුවාල ඇඳ ගත් දූවැන්ත සේවකයන් දෙදෙනකුත් විසින් ආවතේව කරනු ලබන, නිහඬ නිශ්ශබ්ද අන්තර් ගර්භාගාර පිළිබඳ සිහින ඇ සිතින් මවා ගත්තා ය; අන්තර් ඝෛරුක වස්තූන්ගෙන් පිරුණා වූ සුක්ෂ්ම කර්මාන්තයන්ගෙන් හෙබි ගෘහ භාණ්ඩවලින් ද එල්ලන ලද පුරාණ සේද තිර රෙදිවලින් විවිත්‍ර වූ අතිවිශාල ශාලා ද සෑම ගැහැනියක ම ඊර්ෂ්‍යා පරවශ වූත් ප්‍රාර්ථනීය වූත් සිතින් අග්‍රය කිරීමට ආශාවෙන් සිටින විර ප්‍රසිද්ධ මිනිසුන්ගෙන් සැදුණු ඉතා විශ්වාසී මිතුරන් ස්වල්ප දෙනකුන්ගේ ප්‍රිය සමාගමය සඳහා ම වෙන් කරන ලද සුගන්ධවත් සුන්දර ආගාර ද සිතින් මවා ගත් ඇ ඒවා පිළිබඳ කල්පනාවෙන් මනෝලෝකයක ජීවත් වූවා ය.

දින තුනක් පරණ වූ මේස ඇතිරිල්ලක් එළන ලද රවුම් මේසයට රාත්‍රී ආහාර සඳහා වාඩි වූ ඇය, තමා ඉදිරියෙන් හිඳ ගත් සැමියා සුප් බඳුනෙහි වැහුම් අරිමින් මහත් ප්‍රබෝධයකින්, “ආ, හරි ශෝක් සුප් එකක් නෙ! මෙව්වර රස ඇති වෙන කිසි ම ආහාරයක් නෑ!” යි ප්‍රීති රාවයක් නැඟූ විට, කල්පනා කළා බිත්තිවල එල්ලන ලද පෞරාණික මනුෂ්‍ය වර්ගයන්ගෙන් හා දෙවි ලියන්ගෙන් සැදුණ වන රොදක පියා හඹන අද්භූත පක්ෂීන්ගේ රූප සටහන්වලින් පිරුණු වර්ණවත් තිරරෙදි ගැන ය; කාන්තියෙන් කැලුම් විහිදූ රිදීමුවා බඳුන් ගැන ය; ප්‍රණීත ආහාර පාන ගැන ය; ආශ්චර්යවත් තැටිවල බහන ලද රස මසවුළු ගැන ය; ට්‍රොටි මත්ස්‍යයන්ගේ ළා රත් පැහැති මස හෝ වටු කුරුල්ලන්ගේ අත් හැඳි අනුභව කරන ගමන් ම තේරුම් ගැනීමට නුපුළුවන් මදහසක් මුවගෙහි රඳවා ගෙන රහස් කෙදිරිවලින් කියනු ලබන ලලනෝපචාරි සංලාපයන්ට ඇහුම් කන් දෙන අන්දම ගැන ය. ඇයට ඇඳුම් පැලඳුම් හෝ මුතු මැණික් හෝ කිසිවක් නොතිබුණේ ය. එහෙත් ඇය ආශා කළේ ද ඒවාට ම ය. තමා ඉපදී ඇත්තේ ඒවා සඳහා ම යැ යි සිතූ ඇ, අන්‍යයන් වැඩි කර ගැනීමටත්, අන්‍යයන් විසින් ප්‍රාර්ථනා කරනු ලැබීමටත්, බෙහෙවින් ම ප්‍රියංකර වීමෙන් අන්‍යයන්ගේ මන නුවන් පොලොඹවා ගැනීමටත් ඇත් නම් කෙතරම් හොඳ ද යි කල්පනා කළා ය.

ඇයට තමා හා එකට ඉගෙන ගත් මිතුරියක් සිටියා ය. මිතුරිය බැලීමට ගොස් පෙරළා ආ සෑම විටෙක ම ඇ බලවත් චිත්ත සන්තාපයකට හා දුක් වේදනාවකට භාජන වූවා ය. මිතුරිය හමු වී ආපසු එන ඇය, දින ගණනාවක් ම දුකට හා දොම්නසට ද සංවේගයට හා සන්තාපයට ද ගොදුරක් ව හඬා වැලපීම සිරිතක් වූයේ ය; එ හෙයින් ඇ තවත් මිතුරිය බැලීමට නොයෑමට සිතා ගත්තා ය.

එක්තරා සන්ධ්‍යාවක දී ලොකු ලියුම් කවරයක් අතින් ගත් ඇගේ සැමියා මහත් සන්තෝෂයකින් නිවෙසට පැමිණියේ ය.

“ඔන්න ඔයාට බඩුවක් තියෙනවා,” යි ඔහු කී ය.

වහා ම කවරය ඉරා ලියුම විවෘත කළ ඇ, එතුළින් මුද්‍රිත කාඩ් පතක් එළියට ගත්තා ය. එහි මෙ සේ මුද්‍රණය කර තිබිණ:

“අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා සහ රම්පොඤ්ඤෝ මැතිනිය, ලොයිසල් මහතාගේ හා එම මැතිනියගේ ප්‍රිය සමාගමය, ජනවාරි මස 18 වැනි දින සවස අමාත්‍යාංශ මන්දිරයේ දී මහත් හරසරින් අපේක්ෂා කරති.”

මෙම කාඩ් පත කියවා බැලූ ඇ, සැමියා බලාපොරොත්තු වූ අන්දමින් ප්‍රමෝදයට පත් වනු වෙනුවට අවඥාවෙන් එය මේසය මතට විසි කර දැමුවා ය.

“ඕකෙන් මට මොකක් කරන්නෙයි කියලා ද කියන්නේ?”

“ඇයි අනේ, මම හිතුවා ඔයා ඕකට සතුටු වෙයි කියලා; ඔයා කවදා වත් ගමනක් බිමනක් යන්නෙ නෑ නේ; ඉතින් ඒකටත් එක්ක මේක හොඳ අවස්ථාවක්. ඕක මං ගත්තේ කොතරම් වදෙන් පොරෙන් ද; හොඳට තෝරලා බේරලා යි ඕවා දෙන්නේ; ලිපිකරුවන්ට ලැබෙන්නේ බොහොම ටික යි; දළකාරයෝ ඔක්කොම ටික එහේ දී ඔයාට බලා ගන්න පුළුවන් වේවි.”

කෝපයෙන් ඔහු දෙස බැල්මක් හෙළූ ඇ නො ඉවසිල්ලට පත් වූවා ය.

“ඉතින් මොකක් ද මට තියෙන්නෙ ඇගේ දා ගෙන යන්න ඔයි වගේ තැනකට?”

මේ ගැන ඔහු කල්පනා කර තිබුණේ නැත; ඔහු ගොත ගැසුවේ ය.

“ඇයි, ටීටර් බලන්න යන කොට ඇඳ ගෙන යන එක? මට නම් ඒක හරි හොඳයි.”

මෙවිට භාර්යාව හඬන්නට පටන් ගනු දැකීමෙන් අන්ද මන්ද ව වික්ෂිප්තයට පත් වුණු ඔහු කීමට කටට ගත් දෙයත් නතර කර ගත්තේ ය. ඇගේ තෙත් කොන්වලින් විශාල කඳුළු බිඳ දෙකක් මතු වී මුව දෙකොනට රූරා බසින්නට වී ය.

“මොක ද මේ ඔයාට වෙලා තියෙන්නේ? මොක ද මේ වෙලා තියෙන්නේ?” යි ඔහු පැකිලෙමින් ඇසුවේ ය.

මෙහි දී බලවත් වැයමකින් තම ශෝකය මැඬ ගත් ඇ, තෙත් කොපුල් තල පිස දමමින් සන්සුන් විලාසයකින් පිළිතුරු දුන්නා ය.

“නෑ, මොකුත් නෑ. මට අදින්න අඳුමක් නෑ. ඒක හින්දා ඔය පාටියට යන්න බෑ. මට වඩා හොඳට ඇඳුම් පැලඳුම් කියෙන භාර්යාවක් ඉන්න යාළුවෙකුට ඕක දෙන්න.”

බලාපොරොත්තු සුන් වී යෑමෙන් ඔහු බලවත් සේ දොම්නයට පත් වූයේ ය.

“මේ බලන්න මැටිල්ඩා,” යි ඔහු උදොරාගයෙන් පැවසුවේ ය. “සෑහෙන ඇඳුමකට කීයක් විතර යාච්චි ද? වෙන ගමනකට බිමනකටත් ඇඳ ගෙන යන්න පුළුවන් විදියෙ එකකට, බොහොම වාම් පහේ.”

ඇ, අරපිරිමැස්මෙන් යුතු ලිපිකරුවාගෙන් එකෙණෙහි ම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක් හෝ විස්මයාකූල රාවයක් හෝ නොලැබීමට නම් කිව යුත්තේ කෙතරම් මුදල් ප්‍රමාණයක් ද යන්න සිතින් ගණන් බලමින් තත්පර කීපයක් මේ ගැන කල්පනා කර බැලුවා ය. අවසානයේ දී ඇ මඳක් පැකිලෙමින් මෙසේ කීවා ය:

“හරියට ම මට කියන්න බෑ, ඒ වුණත් මං හිතනවා ජර්මන් භාර සියකින් විතර පිරි මහ ගන්න පුළුවන් වේ වි කියලා.”

මෙය ඇසීමෙන් ලිපිකරුවා මඳක් සුදුමැලි වී ගියේ ය. කුමක් නිසා ද යත්; ඉරු දිනවල දී තම මිතුරන් සමඟ වටුවන් වෙඩි තැබීම සඳහා නාන්තේර් තැන්නට ඊළඟ ග්‍රීෂ්ම සෘතුවේ සිට යන අදහසින් තුවක්කුවක් මිල දී ගැනීමට ඔහු ඉතිරි කර ගෙන තිබූ මුදල් ප්‍රමාණය ද හරියට ම ඒ ගණන ම වූ හෙයිනි.

එ සේ වුව ද ඔහු, “හොඳ යි, මං ඔයාට දෙන්නම් ජර්මන් භාර සියක්; ලස්සන ම ඇඳුමක් ගන්න උත්සාහ කර ලා බලන්න,” යි කී ය.

උත්සව දිනය ළඟා වන්නට වී ය. එහෙත් ලොයිසල් මහත්මිය දුකෙන් හා දෙමිනසින් සිටිනු දක්නට ලැබිණ. කෙසේ වුව ද, ඇගේ ඇඳුම නම් සුදානම් ව තිබුණේ ය. එක්තරා සන්ධ්‍යාවක දී ඇගේ සැමියා ඇයට කථා කළේ ය. “මොක ද දැන් ඔයාට වෙලා කියෙන්නේ? දැන් දවස් තුනක වෙලේ ඉඳන් ඔයා ටිකක් අමුතු විදියකට යි ඉන්නේ?”

“කනේ කරේ දා ගන්න මොකුත් ම නැතිකම ගැන යි මං මේ දවස් ටිකේ ම කල්පනා කර කර හිටියෙ. මේක මගේ හිතට ලෝකු අමාරුවක්. අදින්න ආබරණයක්, මැණක් ගලක් කියලා මොකුත් ම දෙයක් ඇත්තේ නෑ,” යි ඇ පිළිතුරු දුන්නා ය. “මං නිකම් ම නිකම් මොකුත් ම නැති එකියක් වගෙ පෙනේවි. පාටියට නොයනවා නම් වැඩිය හොඳ යි කියලත් මට හිතෙනවා.”

“මල් ටිකක් ගහ ගන්නකො,” යි ඇගේ සැමියා පැවසී ය. “අවුරුද්දේ මේ කාලෙ දී මල් ඇඳීම තමයි අලුත් ම පන්නේ; ජර්මන් දහයක් දුන්නම හොඳ ලස්සන රෝස මල් දෙක තුනක් ගන්න පුළුවන් වේවි.”

එහෙත් මේ කියුම ඇ නොපිළිගත්තා ය.

“නෑ... පොහොසත් ගැනු මැද්දේ දුප්පත් විදියට ඉන්න එක තරම් ලැජ්ජා නැති වැඩක් නෑ.”

“ඔයා කොච්චර මෝඩ ද!” යි මෙහි දී ඇගේ සැමියා එක් වර ම රාවයක් නැඟුවේ ය. “ගිහින් හම්බ වෙන්නකො ඔයාගෙ යාළුවාව: ෆොරෙස්ටියර් නෝනාව. හම්බ වෙලා, පස්සෙ ගිහින් දෙන කං ඉල්ල ගන්නකො කනට කරට දා ගන්න මොකවත්. එහෙම එකක් කර ගන්න තරමට යාළුකමක් තියෙනවා නේද?”

මෙය ඇසූ ඇ ප්‍රීති රාවයක් පිට කළා ය.

“ඇත්ත නේන්නං! මට එහෙම එකක් ගැන කල්පනාවක් වුණේ ම නෑ නෙ.”

ඊට පසු දින තම මිතුරිය බැලීමට ගිය ඇ තමාට මුහුණ පාන්නට වී ඇති දුෂ්කරතාව ගැන ඇයට කීවා ය.

ෆොරෙස්ටියර් මහත්මිය කණ්ණාඩි මේසයෙන් විශාල ස්වර්ණාභරණ පෙට්ටියක් එළියට ගෙන ලොයිසල් මහත්මිය වෙත එය ගෙන ආවා ය. අනතුරු ව එය විවෘත කළ ඇ, “මේවායින් ඔයාට ඕන එකක් තෝරා ගන්න,” යි කීවා ය.

මෙහි දී මුලින් ම ලොයිසල් මහත්මියගේ ඇස ගැසුණේ වළලු වගයකට ය; අනතුරු ව මුතු මාලයක් ද ඊටත් පසු ව රනින් හා රුවනින් නිමවන ලද්දා වූත් විශිෂ්ට කැටයමින් අලංකාර වූත් වෙනීසියානු කුරුසයක් ද ඇ දුටුවා ය. මේ රත්නාභරණ එකින් එක ගෙන පැලඳ ගත් ලොයිසල් මහත්මිය ඒවායෙන් ලැබෙන අලංකාරය සලකා ගනු සඳහා කැටපත ඉදිරියේ සිට ගත්තා ය. ඉක්බිති ව ඒවා ලිහා තැබීමට සිත සාදා ගත නොහැකි වූ ඇ, පැකිලෙමින් වරින් වර, “වෙන ආභරණ හේම මුකුත් නැද්ද අනේ?” යි මිතුරියගෙන් ප්‍රශ්න කළා ය.

“ඇයි මේ තව තියෙන්නේ, හොඳට බලන්නකො අනේ. ඔයා ගෙ හිතට මේවායින් මොකක් අල්ලයි ද කියලා නම් මට කියන්න බෑ.”

මෙහි දී හදිස්සියෙන් ම ලොයිසල් මහත්මිය, කළු සැටින් පෙට්ටියක බහන ලද ඉතා විචිත්‍ර දියමන්ති මාලයක් දුටුවා ය. එය දුටු කෙණෙහි ම ඇගේ හදවත ලජ්ජා විරහිත ආශාවකින් වේගයෙන් ස්පන්දනය වන්නට වූයේ ය. එය ගනිත් ම ඇයගේ අත වෙවුළු ය. උස් කරකිත් යුතු වූ තම ඇඳුමට උඩින් ගෙල වටා එය බැඳ ගත් ඇ කැටපත ඉදිරියට ගොස් තම දර්ශනයෙන් තොමෝ ම වශීකෘත ව ප්‍රහර්ෂයෙන් ටික වේලාවක් බලා ගත් වන ම බලා ගෙන සිටියා ය.

ඉක්බිති ව ඇ වේදනාත්මක ස්වරයකින්, “මේක මට ණයට දෙන්න පුළුවන් ද? මේක විතර ම යි මං ඉල්ලන්නේ,” යි ඇසුවා ය.

“ඕකක් වැඩක් යැ අනේ! අරං යන්නකො ඉතින්.”

නොඉවසිය හැකි ප්‍රීතියකින් හා ප්‍රමෝදයකින් තම මිතුරිය සිප වැලඳ ගත් ඇ, අනතුරු ව එම මහාර්ඝ වස්තුව ද රැගෙන නිවෙසින් පිටත් ව ගියා ය.

උත්සව දිනය එළඹියේ ය. එ දින උත්සවයට සහභාගි වුණු ලොයිසල් මහත්මිය උත්කර්ෂවත් අන්දමින් පෙනී සිටියා ය. උත්සවයට පැමිණ සිටි අන් සියලු ම කාන්තාවන්ට වඩා රුමක් වූත් භාවභාවයෙන් පිරුණා වූත් ලාලිතාවත් වූත් ඇයගේ මුවගෙහි ඉවසුම් නොදුන් සන්තෝෂයකින් රැඳුණු මදහසක් වී ය. සෑම පිරිමියෙක් ම දල්වා ගත් දෙනෙතින් ඇයට බැලුම් හෙළුවේ ය; ඇය ගේ නම කුමක් ද යි විමසුවේ ය. සෑම දෙනෙක් ම ඇයට හඳුන්වා දෙනු ලැබීමට ආශා කළෝ ය. කැබිනට්ටුවේ සෑම නිලධාරියකු තුළ ම ඇය සමඟ වොල්ට්ස් භ්‍රමණ නැටුමක යෙදීමේ ආශාවක් පහළ විය. අමාත්‍යවරයාගේ බැල්මට ද ඇ හසු වූවා ය.

මෙසේ සෑම දෙනකු තුළ ම අනුරාගයක් දැනවූ ඇ බලවත් ප්‍රීතියකින් හා සොම්නසකින් උද්දාව ව නැටුවා ය. කාන්තා හදවතට එතරම් රස බර වන පූර්ණ විජයග්‍රාහී හැඟුමින් යුතු වූ ඇ, බැලුවන්ගේ හදවත් තුළ දල්වූ ලාලසාවත් ද සෑම අතකින් ම තමා කරා ගලා ආ ආශ්චර්යවත් ආභ්‍රාදයන් හා බහුමානයන් ද කරණ කොට ගෙන පහළ වූ අතිමහත් සන්තෝෂයකින් දැවටී ගියා, තම සාර්ථකත්වයත් රූප සෞන්දර්යයත් පිළිබඳ අභිමානයෙන් අන් කිසිවක් ගැන කල්පනාවක් නොමැති ව ආනන්ද ප්‍රවාහයක ගිලෙමින් හර්ෂෝත්ථාදයෙන් නැටුවා ය.

ඇය ආපසු ගියේ අලුයම හතරට පමණ ය. මැදියම් රැයේ සිට ඇගේ සැමියා, තම බිරියන්ට සන්තෝෂයෙන් කාලය ගත කිරීමට ඉඩ හළ තමා හා සමාන වූ තවත් සැමියන් තිදෙනකුත් සමඟ හිස් පාළු කාමරයක නින්දෙන් පසු වූයේ ය.

ආපසු යෑමට සැරසෙත් දී ඔහු ගෙනවුත් තිබූ බිලැන්කේට්ටුව ඇයගේ කර වටා දමා පෙරවී ය. සාමාන්‍ය ජනයාගේ දිළිඳු පොරෝනයක් වූ එයත් නැටුම් උත්සවයට ඇඳ සිටි සාඩම්බර ඇඳුමත් අතර වූ වෙනස කැපී පෙනිණ. මේ ගැන ඇයට ද හැඟී ගිය හෙයින් අගනා ලොම් කබාවල දැවටෙමින් සිටි අනෙක් කාන්තාවන්ගේ ඇසට හසු නොවනු සඳහා එතැනින් හැකි ඉක්මනින් පලා යාමට ඇ උත්සාහ කළා ය. එහෙත් ලොයිසල් මහතා ඇය තතර කර ගත්තේ ය.

“ටිකක් ඉන්න, මැටිල්ඩා, එළියට බැස්සොත් හෙම්බිරිස්සාවක් එහෙම හැදෙන්න පුළුවනි. මං ගිහිල්ලා කැබි එකක් අරන් එන කං ටිකක් ඉන්න.”

එහෙත් ඔහුට කන් නුදුන් ඇ, වහ වහා තරප්පු පෙළින් පහළට බැස්සා ය. එසේ බැස විටීයට බට ඔවුන්ට කුලී රියක් සොයා ගැනීමට නොහැකි වී ය. එ හෙයින් ඔවුහු ඇත ගමන් ගත් කුලී රියැදුරන්ට හඬ ගසමින්, කුලී රියක් සොයමින් ඉදිරියට යන්නට වූ හ.

සිතලෙන් වෙවුලමින් කනස්සල සහගත සිතින්, ඔවුහු සේන් නදිය දෙසට ගමන් කළෝ ය. අවසානයේ දී සේන් නදී බඩ, බඩු ගොඩ බාන වේදිකාවේ දී රාත්‍රියේ එහා මෙහා යන එන්නා වූ ද තම කාලකණ්ණි දුක්බර තත්ත්වය දිවා කාලයේ දී පෙන්වීමට ලජ්ජාවෙන් මෙන් පැරස් නගරය අවට කෙදිනක වත් දහවල් කල දී දකින්නට නොලැබෙන්නා වූ ද ඒ පැරණි පන්තියේ රථවලින් එකක් ඔවුන්ට දකින්නට ලැබිණ.

මෙම කුලී රථයෙන් දේ මාතර් විටීයට පැමිණි ඔවුහු ශෝකාකුල ව තමන්ගේ නිවෙසට පා නැඟූ හ.

ඇයට නම් දැන් සියල්ල ම අවසාන ය. එහෙත් ඔහු කල්පනා කළේ යළිත් උදේ දහයට තමා කාර්යාලයේ පෙනී සිටිය යුතු වීම ගැන ය.

නිවෙසේ දී නැවත වරක් තම රූප සෞන්දර්යය ආස්වාදනය කිරීමේ අවියෙන් කැටපත ඉදිරියට ගිය ඇ, තම පොරොන්තය ඉවත් කළා ය. එකෙණෙහි ම ඇ මහ හඬක් නැඟුවා ය. ඇය ගෙලෙහි බැඳ ගෙන සිටි මාලය එහි දක්නට නො තිබිණ.

“ඇයි මොක ද මේ?” යි මේ වන විට අඩක් දුරට ඇඳුම් මාරු කර සිටි ඇගේ සැමියා ප්‍රශ්න කළේ ය.

කිව නොහැකි තරම් වේදනාවකින් පීඩිත වූ ඇ ඔහු දෙසට හැරුණා ය.

“ෆොරෙස්ටියර් නෝනාගේ මාලෙ - මාලෙ නැති වෙලා.”

දෙකන් ඇදහිය නොහැකි වූ ඔහු තිගැස්සුණේ ය.

“මොකක්? මොකක් - ඒක වෙන්න බෑ.”

ඉක්බිති ව ඔවුහු ඇගේ පොරොන්තයේ රැළි අතරත් ඇඳුමේ රැළි අතරත් සාක්කුවලත් බැලිය හැකි අනෙක් සෑම තැනකත් මාලය වැටී ඇත්ද යි පරීක්ෂා කර බැලූ හ. එහෙත් ඔවුන්ට එය සොයා ගැනීමට නොහැකි වූයේ ය.

“පාටිය ඉවර වෙලා ආපහු එන කොට මාලෙ තිබුණයි කියලා ඔයාට මතක ද?” යි ඔහු ඇසුවේ ය.

“ඔව්, ඇමති මැදුරේ ශාලාවේ දී මං ඒක අත ගාලත් බැලුවා.”

“ඒ වූණාට පාරෙදී නැති වුණා නම් ඒක වැටෙන සද්දේ අපිට ඇහෙන්න ඕන නෙ. මං හිතන්නෙ කැබි එකේ දී වෙන්න ඇති වැටුණ නම් වැටෙන්න ඇත්තෙ.”

“මාත් හිතනවා; කැබි එකේ නොම්මරය ඔයා ලියා ගත්තා ද?”

“නෑ, ඔයා ලියා ගත්තා ද?”

“නෑ.”

ඔවුහු භ්‍රාන්ත ව ඔවුනොවුන්ගේ මුහුණු බලා ගත්හ. අවසානයේ දී ලොයිසල් යළිත් වරක් ඇඳුම් ලා ගත්තේ ය.

“අපි ආපු පාර දිගේ ආපහු පයින් ම මං යන්නම්,” යි ඔහු කී ය. “පයින් ම ගිහිල්ලා හොයා ගන්න පුළුවන් ද කියලා බලන්නම්,”

මෙසේ කියූ ඔහු ගෙයින් එළියට බැස යන්නට ගියේ ය. සිදු වූ දෙයින් අන්තයට ම මැඬී ගිය ලොයිසල් මහත්මිය සිහි කල්පනාවෙන් තොර ව ඇඳට යෑමට ද ශක්තියක් නොමැතිව නැටුම් උත්සවයට ඇඳ ගෙන ගිය ඇඳුම පිටින් ම පුටුවකට වී ගුලිගැසී බලා ගෙන සිටියා ය.

උදේ හතට පමණ ඇගේ සැමියා පෙරළා නිවෙසට පැමිණියේ ය; ඔහුට මාලය සම්බ වී නොතිබිණ.

ඔහු පොලිස් සභානයටත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර කාර්යාලවලටත් කුලී රථ සමාගම්වලටත් ගොස් මේ ගැන දැනුම් දුන්නේ ය; මාලය සොයා දෙන්නකුට තැග්ගක් දීමට ද ඔහු ඉදිරිපත් වූයේ ය. අල්ප මාත්‍ර වූ හෝ බලාපොරොත්තුවක් තැබිය හැකි යම් තැනක් වී නම් ඒ සෑම තැනකට ම ඔහු ගොස් සොයා බැලුවේ ය.

ඒ මුළු දිනය ම ඇ මේ බියකරු විපතීන් කම්පාවට පත් ව ආකුල ව්‍යාකුල ව ගිය මනසින් කාලය ගත කළා ය.

ලොයිසල් සුදුමැළි ව, ඇදී ගිය මුහුණින් රාත්‍රියේ නිවෙසට පැමිණියේ ය.

“දැන් ඉතින් තියෙන්නෙ, යාළුවාට ලියුමක් දාන්න,” යි ඔහු කී ය. “මාලෙ ගංවුව කැඩුණ හින්දා ඒක හදන්න දුන්නයි කියලා ලියලා අරින්න. එතකොට අපිට මේක ගැන තවත් සොයලා බලන්න කල් ලැබේවි.”

ඔහු කී පරිදි ඇ ලියමන ලියුවා ය.

සුමානයක් ගත වෙන් ම ඔවුන්ගේ බලාපොරොත්තු සියල්ල ම සුන් වී ගියේ ය.

එම සුමානයේ දී අවුරුදු පහකින් වයසට ගොස් සිටි ලොයිසල් මහතා, “දැන් ඉතින් නැති වුණු මාලෙ වෙනුවට වෙනින් මාලයක් අපි අරන් දෙන්න බලන්න ඕනෙ,” යි පැවසුවේ ය.

ඊළඟ දිනයෙහි ඔවුහු මාල පෙට්ටිය ද රැගෙන එහි නම සඳහන් ව තිබූ ස්වර්ණාභරණ වෙළෙන්දා සොයා ගෙන ගියෝ ය. කුවිතාන්සි පොත් පෙරළා බැලූ වෙළෙන්දා, “මේ මාලෙ විකුණලා තියෙන්නෙ මම නෙවෙයි නෝනා. මම මාල පෙට්ටිය විතරක් සමහර වෙලාවට විකුණන්න ඇති,” යි කීවේ ය.

ඉක්බිති ව ඔවුහු පසුතැවිල්ලෙන් හා වේදනාවෙන් පීඩිත ව තම තමන්ගේ මතකයේ සැටියට අර නැති වූ මාලයට සමාන මාලයක් සොයමින් වෙළෙන්දකු වෙළෙන්දකු පාසා යෑමට පටන් ගත්තෝ ය.

මෙසේ එබඳු මාලයක් සොයමින් ඇවිද්දා වූ ඔවුන්ට පැලේ රෝයල් වීථියේ පිහිටි කිසි යම් සාප්පුවක දී තමන් සොයන මාලයට සෑම අතකින් ම වාගේ සමාන වූ මාලයක් හමු වූයේ ය. එහි වටිනාකම ජර්මන් භතලිස් දාහක් වී ය. තිස් හය දාහකට එය ඔවුන්ට විකිණීමට වෙළෙන්දා කැමති වූයේ ය.

දින තුනක් යන තුරු එය නො විකුණා තබා ගන්නා ලෙසටත් පෙබරවාරි මාසය අවසාන වීමට පළමු නැති වූ මාලය සම්බ වුණ හොත් මේ මාලය ජර්මන් තිස් හතර දාහකට ආපසු ගන්නා ලෙසටත් ඔවුහු ඇවිටිලි කර, වෙළෙන්දාගෙන් කැමැත්ත ලබා ගත්තෝ ය.

ලොයිසල් වෙත පියාගෙන් ලැබුණ ජර්මන් දහ අට දාහක් වී ය. ඉතිරි මුදල ණයට ගත යුතු වූයේ ය.

සැබවින් ම ඔහු එය ණයට ගත්තේ ය. එක් අයගෙන් ජර්මන් දාහක් ද තවත් අයකුගෙන් ජර්මන් පන් දාහක් ද තවත් දෙ තැනකින් ලුච් පහක් හා තුනක් ද ඔහු ණයට ගත්තේ ය. මේ සඳහා ප්‍රොමිසර් නොට්ටුවලට අත්සන් තැබූ ඔහු විනාශකාරී ගිවිසුම්වලට මැදිහත් වී ය; අධික ලෙස පොලී අය කරන්නන් හා මුදල් ණයට දෙන්නන් සමඟ බැඳුම්වලට එළඹුණේ ය. ඔහු තමාගේ මුළු අනාගතය ම උකස් කළේ ය; ගෙවීමට හැකි වේ ද හැකි නො වේ ද යන්න නො දන ම ණය පිළිබඳ ලියකියවිලිවලට අත්සන් තැබුවේ ය. මෙසේ අනාගතයේ දී විදීමට සිදු වන දුක් පීඩාවන් හා කම්කටොලු ද දරුණු අගහිඟකම් හා ආපදාවන් ද ශාරීරික වූත් මානසික වූත් ආපත්තීන් හා විපත්තීන් ද ගැන බියෙන් ඇලළෙමින් ම ඔහු ජර්මන් තිස් හය දහස ගෙන ගොස් අලුත් මාලය මිල දී ගැනීමට වෙළෙන්දා ගේ මේසය මත තැබී ය.

ලොයිසල් මහත්මිය මාලය රැගෙන, පෙරළා ෆොරෙස්ටියර් මහත්මිය කරා ගිය විට ඇය නොරුස්නා විලාසයකින් මෙසේ කීවා ය:

“මීට කලින් නේද මේක ගෙනත් දෙන්න තිවුණේ? මටත් ඕක ඕන කෙරුවා නම් එහෙම?”

ෆොරෙස්ටියර් මහත්මිය, තම මිතුරිය බියෙන් සිතා ගෙන සිටි පරිදි මාල පෙට්ටිය විවෘත කර නොබැලුවා ය. එහි තිබුණේ වෙන මාලයක් බව දන ගත්තා නම් ඇය කුමක් සිතනු ඇත් ද? තමා හෙරකැයි සිතා නොගන්නී ද?

එතැන් සිට අග-හිඟකම්වලින් මිරිකුණු ජීවිතයක බියකරුකම ලොයිසල් මහත්මියට දැනෙන්නට වී ය. මුල සිට ම ඇ තමා සතු කොටස නිර්හීන ව විරවත් ව ඉටු කළා ය. මේ

හයංකර ණයතුරුස් සියල්ල ම ගෙවා අවසන් කළ යුතු වූයේ ය. ඇය සියල්ල ම විඳ දරා ගනු ඇත. සේවිකාව අස් කර දමනු ලැබූ අතර, නිවෙස ද වෙනස් කරන ලද්දේ ය. ඔවුහු උඩු මහලක පියසි කොනකට නුදුරු කුඩා කාමරයක වාසයට පැමිණියහ.

ගෙදර දොරක පවත්නා බර වැඩ කටයුතු ගැන ද මුළුතැන්ගෙයක පීඩාකාරී වෙහෙසකර වැඩ පළ ගැන ද ඇය තුළ අවබෝධයක් ඇති වූයේ ය. ඇ තෙල් සහිත හැළි වළන් ද වෙනත් මැටි බඳුන් ද පිඟන් කෝප්ප හා දීසි පිරිසි ද තම රෝස පැහැති නිය ගෙවී යන තුරු සේදුවා ය. කිලිටි රෙදි පෙරදි ද කමිස හා වෙනත් ඇඳුම් පැලඳුම් ද සේදූ ඇ, ඒවා වැලක වැනුවා ය; සෑම උදයක ම කසළ කුඩය පහළ වීථියට ගෙන ගොස් දැමූ ඇ, වීථියේ සිට දිය බඳුන් නිවෙසට උස්සා ගෙන එන අතර මඟ දී තරප්පු පෙළේ සෑම තලයක දී ම නතර වී හති ඇරියා ය. දිළිඳු දුප්පත් ගැහැනියක මෙන් ඇඳුම් පැලඳුම් කළ ඇ අතේ එල්ලා ගත් මල්ලක් ඇති ව පලතුරු කුළුබඩු මස් ආදිය විකුණන වෙළෙන්දන් වෙත ගොස් සෑම තඹයක් ම ඉතිරි කර ගැනීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් ඔවුන් සමඟ කේවෙල් කරමින් සන්ධු දබර කරමින් නින්දා අපහාස වින්ද ය.

සෑම මාසයක දී ම සමහර නෝට්ටු ගෙවිය යුතු වූ අතර, සමහර නෝට්ටු අලුත් කර ගත යුතු වී ය; මෙ සේ මෙ පරිද්දෙන් කාලය ගත වී ගියේ ය.

ඇගේ සැමියා සවස් කාලයේ දී කිසි යම් වෙළෙන්දකුගේ ගිණුම් වාර්තා සකස් කිරීමෙහි යෙදුණේ ය; බොහෝ විට රාත්‍රී කාලය ඔහු ගත කෙළේ පැන්ස බාගයකට පිටුව ගණනෙ පිටපත් කිරීමෙහි යෙදීමෙනි.

මෙම ජීවිතය අවුරුදු දහයක් පැවතුණේ ය.

අවුරුදු දහය අවසානයේ දී ණය තුරුස් සියල්ල ම අධික පොලී ගන්නන්ගේ මුදල් ද වැල් පොලියෙන් එක පිට එක එකතු වූ මුදල් ද ආදී වශයෙන් ණය තුරුස් සියල්ල ම ඔවුහු ගෙවා නිදහස් කර දමූ හ.

මේ වන විට ලොයිසල් මහත්මිය මහලු පෙනුමකින් යුතු ව සිටියා ය; ඇ දිළිඳු ගෙවල වසන අනෙක් ස්ත්‍රීන් මෙන් හැඩිදඩි, ශක්තිමත්, ගොරෝසු, දරදඬු ස්ත්‍රියක බවට පත් ව සිටියා ය. අවුල් ව ගිය කිලිටි කෙසින් ද විසිරී ගිය අවිනිත ඇඳුම් පැලඳුමින් ද රතු ව රළු වූ දැත්වලින් ද යුතු වූ ඇ, මහ හඬින් කැගසමින් කථා කළා ය; දිය පහරවල් වේගයෙන් ඒ මේ අත ගසමින් බිම සේදුවා ය; එහෙත් ඇතැම් විටෙක සැමියා කාර්යාලයට ගොස් සිටින අවස්ථාවල දී ජනේලය අසලින් වාඩි වන ඇ, දිගු කලෙකට පෙර ගත කළ ඒ සුන්දර සන්ධ්‍යාව ගැනත්, තමා ඒ තරම් රුමත් ව දැකුම්කලු ව සන්තෝෂයෙන් ගත කළ ඒ උත්සවය ගැනත් කල්පනා කරමින් කාලය ගත කළා ය.

එම මාලය ඇය අතින් නැති නොවූයේ නම් කුමක් සිදු විය හැකි ව තිබුණේ ද? කවුරු එය දනිත් ද? කවුරු දනිත් ද? ජීවිතය කෙතරම් අද්භූත ජනක ද? කෙතරම් පෙරළෙනසුලු ද?

අපගේ විනාශයට හෝ ගැලවීමට වුවමනා කරන්නේ කෙතරම් සුළු, කෙතරම් අල්ප මාත්‍ර දෙයක් ද?

එක් ඉරු දිනෙක, සතියේ වැඩවලින් විවේකයක් ලබනු සඳහා ෂාං සෙලිසේහි ඇවිදීමට ගිය ලොයිසල් මහත්මියට, කුඩා දරුවකු අතින් අල්ලා ගෙන ගමන් කරමින් සිටි ස්ත්‍රියක් හදිසියේ ම දකින්නට ලැබුණා ය. ඒ ෆොරෙස්ටියර් මහත්මිය වූවා ය. ඇ එකල තරුණ වියේ සිටි අන්දමින් ම, යොවුන් බවින් යුතු ව රුමත් ව සුන්දර ව සිටියා ය.

ලොයිසල් මහත්මිය ආවේගයන්ගෙන් කැලඹී ගියා ය. ඇයට කථා කළ යුතු ද? ඔව්, සත්තකින් ම කථා කළ යුතු ය.

දැන් සියල්ල ම ගෙවා අවසන් කර ඇති හෙයින් සියල්ල ම ඇයට හෙළි කළ යුතු ය. එසේ නොකළ යුත්තේ මන්ද?

ඉක්බිති ව ලොයිසල් මහත්මිය ඇය වෙතට ගියා ය.

“සුභ උදෑසනක් වේවා, ජීන්!”

ඇය හඳුනා ගැනීමට ෆොරෙස්ටියර් මහත්මියට නොහැකි වූ හෙයින්, දුප්පත් දිළිඳු ස්ත්‍රියක තමාට මෙසේ දන්නා හඳුනන නියායෙන් ආමන්ත්‍රණය කිරීම ගැන ඇ පුදුමයට පත් වූවා ය. “මට මේ එක්කෙනාව අඳුනන්න බෑ,” යි ඇ ගෞතමසමීන් පැවසුවා ය. “මොකක් හරි වැරදීමක් වෙලා වෙනන ඇති.”

“නෑ. වැරදීමක් වෙලා නෑ. මම මැටිල්ඩා ලොයිසල්.”

මෙය අසත් ම ඇගේ මිතුරිය විස්මයාකූල රාවයක් පිට කළා ය.

“අනේ, මගේ අසරණ මැටිල්ඩා... ඔයා කොච්චර වෙනස් වෙලා ද...?”

“ඔව්, එද ඔයාව හම්බූ වෙලා කථා බස් කරලා ගිය දවසෙ ඉඳන් අද වන තුරු මම වින්ද කරදර හිරිහැර අනන්ත යි... අප්‍රමාණ යි... ඉතින් ඒ ඔක්කෝම මං වින්දෙ ඔයා හින්දා...”

“මොනවා...? මං හින්දා...? ඒ කොහොම ද...?”

“එදා අමාත්‍යාංශයේ පාටියට මට ඇඳ ගෙන යන්න ඔයා දීපු දියමන්ති මාලය ඔයාට මතක ද?”

“ඔව්, මතක යි.”

“ඒක මගෙන් නැති වුණා...”

“ඒ කොහොම ද...? මට ඒක ඔයා ආපහු ගෙනැවිත් දුන්නා නෙ.”

“නෑ, මං ඒක ආපසු ගෙනැවිත් දුන්නෙ නෑ. මං ආපසු ගෙනැවිත් දුන්නෙ ඒ මාලෙ වගේ ම වෙනින් මාලයක්. ඉතින් පහු වුණු අවුරුදු දහය තිස්සේ ම අපි ඒකට ණය ගෙවුවා. ඔයාට තේරෙනවා ඇති නේ, මොකවත් ම නැති අපිට එව්වර සල්ලියක් ගෙවන එක ලේසි වැඩක් වෙන්න බැරි විතර්තිය..... කොහොම හරි අපි ඒ ණය ටික ගෙවලා ඉවර කෙරුවා; ඒක මගේ හිතට ලොකු සතුටක්.”

ෆොරෙස්ටියර් මහත්මිය නතර වී බලා ගත් ගමන් සිටියා ය.

“ඔයා කියන්නෙ මගේ දියමන්ති මාලෙ වෙනුවට ඔයා වෙනින් දියමන්ති මාලයක් මට ගෙනත් දුන්නයි කියලා ද?”

“ඔව්, ඔයාට ඒක තේරුණෙ නෑ නේ ද? ආයි ඇරලා නෑ, දෙක ම එක වගේ ම යි.”

මෙ සේ කියූ ඇ, ආඩම්බරයත් අහිංසක සන්නෝෂයත් ගැබ් වුණු මදහසක් පෑවා ය.

බලවත් සේ කම්පාවට පත් ෆොරෙස්ටියර් මහත්මිය ඇයගේ දෑත අල්ලා ගත්තා ය.

“අනේ, මගේ අසරණ මැටිල්ඩා! මගේ ඒ මාලෙ බොරු දියමන්ති මාලයක්! හොඳට ම වැඩි වුණොත් ඒක වටීවි ජර්මන්කු පත් සියක්....!”

අභ්‍යාස

01. දියමන්ති මාලය නැති වීමට පෙර සිහින ලෝකයක ජීවත් වූ මැටිල්ඩා පසු ව සැබෑ ලෝකයේ කටයුතු කළ ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
02. දියමන්ති මාලය කෙටිකතාවේ “මැටිල්ඩාගේ සැමියා වන ලොයිසල් යහපත් සැමියෙකි.” ඔබේ අදහස් දක්වන්න.
03. මෙම කෙටිකතාවෙහි අත්දැකීම ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා අවස්ථා හා සිද්ධි නිරූපණය කර ඇති ආකාරය සාකච්ඡා කරන්න.
04. කතුවරයා කෙටිකතාවේ වර්ත සජීවී ලෙස නිරූපණය කර ඇති ආකාරය සාකච්ඡා කරන්න.